

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кредитно-економічний факультет

Кафедра банківської справи

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)
проф.. д.е.н., проф. Кузнєцова Л.В.
(прізвище та ініціали)
“   ”   20   року

Дипломна робота

освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр»»

з теми: «Ринок корпоративного кредитування в умовах розвитку інформаційних технологій»

Виконав: студент 6 курсу, групи 3 спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Стецура О. С.

Керівник:
к.е.н., викл. Шмуракто Я.А.

Рецензент

ОДЕСА - 2018 року

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ КОРПОРАТИВНОГО КРЕДИТУВАННЯ	6
1.1. Теоретичні засади функціонування ринку корпоративного кредитування та роль банків на ньому	6
1.2. Сутність та напрями застосування інформаційних технології у сучасній діяльності банків	21
1.3. Вплив інформаційних технологій на розвиток ринку корпоративного кредитування	27
Висновки до першого розділу	36
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ КОРПОРАТИВНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	39
2.1. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку банківського корпоративного кредитування в Україні	39
2.2. Особливості діяльності банків на ринку корпоративного кредитування.....	56
2.3. Оцінка впливу інформаційних технологій на розвиток ринку корпоративного кредитування.....	66
Висновки до другого розділу.....	74
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ КОРПОРАТИВНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	76
3.1. Світові тенденції розвитку ринку корпоративного кредитування.....	76
3.2. Шляхи активізації вітчизняного ринку корпоративного кредитування з використанням інформаційних технологій	85
Висновки до третього розділу.....	94
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	101
ДОДАТКИ.....	107

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Формування ринку корпоративного кредитування України, з урахуванням розвитку інформаційних технологій є однією з найбільш актуальних сучасних проблем. Ускладнюється вирішення банками зазначеної проблеми політичною та економічною нестабільністю в країні, недостатньою якістю кредитного ризик-менеджменту, значними обсягами проблемних позичок, високий рівень недовіри до вітчизняних банків з боку клієнтів в умовах розвитку інформаційних технологій.

З метою поглиблення та підвищення ефективності корпоративного кредитування необхідно формувати умови, які дають змогу забезпечити ринкове фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств корпоративного сектору економіки, що у подальшому дозволить їм формувати конкурентні переваги й покращити конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Для ефективного вирішення зазначених вище проблем варто використовувати можливості управління кредитними портфелями на ринку корпоративного кредиту з урахуванням розвитку рівня інформаційних технологій.

Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних положень функціонування та розвитку ринку корпоративних кредитування в умовах розвитку інформаційних технологій.

Для досягнення мети дослідження були сформульовані та виконані наступні завдання:

- дослідити теоретичні засади функціонування ринку корпоративного кредитування та визначити роль банків на ньому
- визначити сутність та напрями застосування інформаційних технологій у сучасній діяльності банків;
- визначити вплив та наслідки застосування інформаційних технологій на розвиток ринку корпоративного кредитування;

- проаналізувати сучасний стан та визначити тенденції розвитку ринку банківського корпоративного кредитування в Україні;
- дослідити особливості діяльності банків на ринку корпоративного кредитування та визначити вплив інформаційних технологій на його розвиток;
- проаналізувати світові тенденції розвитку ринку корпоративного кредитування;
- надати пропозиції щодо вдосконалення діяльності банків на ринку корпоративного кредитування.

Об’єктом дослідження є процеси розвитку ринку корпоративного кредитування під впливом інформаційних технологій.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи до розвитку ринку банківського корпоративного кредиту в умовах розвитку інформаційних технологій.

Методологія дослідження. У дослідженні було використано методи абстрагування, індукції, дедукції, узагальнення, аналізу, системне оцінювання при дослідженні сутності та функцій ринку корпоративного кредитування та визначення ролі банків на ньому; табличне і графічне зображення даних при оцінюванні структури і динаміки рівня корпоративного кредитування у банківській системі; кластерний аналіз; регресійно-кореляційний аналіз. Для обробки й аналізу інформації застосовувались такі комп’ютерні програми, як Statistica 10 та MS Excel.

Інформаційна база дослідження. Теоретичне підґрунття роботи склали монографії та публікації вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти України та зарубіжних країн, що регулюють банківську діяльність, джерела статистичної інформації: звіти та аналітичні форми Національного банку України, Державної служби статистики України, публічна фінансова звітність банків; результати наукових досліджень, що опубліковані у монографічних дослідженнях та публікаціях у періодичних фахових виданнях, ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів.

- досліджено теоретичні засади функціонування ринку корпоративного кредитування та визначи роль банків на ньому; сутність та напрями застосування інформаційних технологій у сучасній діяльності банків;

- проаналізовано сучасний стан та визначити тенденції розвитку ринку банківського корпоративного кредитування в Україні; особливості діяльності банків на ринку корпоративного кредитування та визначити вплив інформаційних технологій на його розвиток;
- висвітлено світові тенденції розвитку ринку корпоративного кредитування та надано пропозиції щодо вдосконалення діяльності банків на ринку корпоративного кредитування.

Особистий внесок здобувача. Магістерська дипломна робота є самостійно виконаним дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Основні аспекти дипломної роботи було викладено на кафедральній конференції.

Публікації.

ВИСНОВКИ

Сучасні проблеми функціонування кредитних ринків посилюються активізацією процесів інституціонального формування, які характеризуються системними ризиками, асиметрією інформації, відсутністю довгострокових кредитних ресурсів та стимулів для інвестиційної діяльності з метою забезпечення сталого розвитку економіки.

Сучасна кредитна діяльність банку носить організаційно-регулятивний характер, тобто припускає наявність складної системи внутрішніх і зовнішніх зв'язків, більша частка з яких створюється в процесі здійснення бізнес-процесів та відображається у кредитній політиці банку. Одночасно кредитна діяльність є комунікативно-управлінською, оскільки встановлює необхідні зв'язки між суб'єктами ринку з метою їхньої активної взаємодії та виконує функції управління зв'язками, що вже встановлені. З урахуванням напрямку дослідження кредитна діяльність банку – це відкрита, динамічна, параметрична, економічно-інформаційна система, яка постійно змінюється та віддзеркалює процеси залучення, розміщення та повернення кредитних ресурсів, а також процеси захисту цих ресурсів від ризиків.

Банки, як посередники на кредитному ринку отримують інформаційну ренту у результаті накопичення великих масивів інформації щодо потенційних і постійних клієнтів, у тому числі позичальників. Інформаційна рента банків виступає як у матеріальному вигляді (доходи від економії затрат на пошук інформації та на формування клієнтської бази), так і в нематеріальному (використання соціальних можливостей клієнтів).

Зростання кількості фінансових посередників на кредитному ринку, асиметричність інформації, недостатня прозорість кредитних ринків, недосконалість законодавства та методів регулювання обумовлюють необхідність створення системи довіри, яка полегшить виконання провідної ролі банків на кредитному ринку.

Отже, у сучасних умовах роль асиметрії інформації щодо діяльності суб'єктів кредитного ринку, як чинника зміцнення ринкової дисципліни та розвитку добросовісної конкуренції, ще більше підвищується.

Провідна роль банків на кредитному ринку визначається специфікою діяльності, що призводить до більш ефективного функціонування, ніж інші посередники. Банки отримують на ринку конкурентні переваги в результаті економії транзакційних витрат, мають більшу здатність та стимули до збору інформації, а отже здатність уникати або зменшувати проблеми несприятливого вибору і морального ризику.

Транспарентність банківської кредитної діяльності повинна сприяти виникненню сприятливого навколишнього середовища, в умовах якого всі учасники кредитного ринку отримають вільний доступ до інформації про специфічні ризики кредитної організації. Великі й дрібні акціонери, вкладники і кредитори повинні мати можливість отримати об'єктивну оцінку фінансового стану банку, його прибутку і збитків, характеру ризику, а також практики управління і контролю ризиків

Більш високі вимоги до розкриття банками інформації дозволять завчасно обмежити надмірні ризики і зменшити ймовірність локальних банківських криз, здатних привести до нестабільності фінансової системи у цілому.

Узагальнюючи наведений аналіз, можна зробити висновки, що у процесах розвитку та використання інформаційних технологій у сучасній банківській справі можна окреслити два основні напрями – це технології, пов'язані із управлінням банком, та технології, пов'язані із наданням послуг клієнтам банків. Варто зауважити, що постійний та стримкий розвиток науково-технічного прогресу вимагає постійного моніторингу та швидкої реакції з боку банків на усі нововведення, які стосуються банківської справи.

Сучасні умови розвитку економіки України, саме держава повинна виступити гарантом та надати стимули для розробки та реалізації цільових

програм корпоративного кредитування, що стане основою ефективного та сталого функціонування банківського сектору, та економіки країни в цілому.

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що банківська система у розрізі корпоративного кредитування за аналізований період має розвиток, але тим самим зі збільшенням обсягів копоративних кредитів збільшується і обсяг резервів за ними, тим самим банк підтявляє себе нарощуючи ризик неповернення наданого кредиту, отримавши не повну або не достовірну інформацію про копрорацію – позичальника. На основі цього можна виділити одну з проблем корпоративного кредитування банками, а саме нарощування кредитного ризику за рахунок неповноти інформації про позичальника. Наступною недосконалістю кредитування можна вважати те, що банки більше кредитують галузі в яких великі та надійні копропації, тим самим призводячи до закриття малого та середнього бізнесу, що у подвльшому може призвести до монополізації ринку, що не дуже гарним чином може вплинути на економіку України. Також у регіональному розрізі банки, які знаходяться у окремому регіоні намагаються підняти підприємницьку діяльність цього регіону, тим самим забуваючи про інші регіональні цікаві копрорації, що у подальшому також впливає на економіку закриттям малого та середнього бізнесу, тим самим концентруючи кредитні ресурси в окремих регіонах.

На основі проведеного аналізу з приводу кластерізації банків Укаїни на групи, для визначення клієнтоорієнтованості банків, можна зробити висновок, що ті банки, які знаходяться у кластері 4(орієнтовані на робюоту з корполративним бізнесом), пережили кризу 2014 року більш стабільно в порівнянні з банками, які орієнтовуються у своїй роботі а клієнтів юридичних осіб. Порівнюючи банки 4-го кластеру з АТ «Райффайзен Банк Аваль», який відноситься до 2-го кластеу (тобто до банків які намагаються пропорційно орієнтуватися в своїй роботі як на клієнтів фізичних осіб так і на корпоративний бізнес, перш за все АТ «РБА» на початок аналізованого періоду мав збиток викликаний кризовим явищем у 2014 році але за

аналізований період почав отримувати та нарощувати прибуток, а банки, які орієнтовуються на роботу з корпоративними клієнтами як на початок аналізованого періоду так і на протязі нього мали прибуток та тим самим нарощували його.

Виходячи з проведеного кореляційно – регресійного аналізу можна зробити висновок, що з усіх факторів які були обрані для аналізу, не значний вплив на обсяги портфеля корпоративного кредитування мають такі фактори: відсоток за корпоративними кредитами, рівень дохідності населення, та обсяг резервів з корпоративними кредитами. Найбільший вплив має фактор асиметрія інформації на ринку, тим самим підтверджуючи дослідження які були наведені раніше у роботі, що саме асиметрія інформації на ринку банківських послуг не дає як банкам так і клієнтам на 100% оцінювати зі сторони банків – наскільки позичальник є надійним, зі сторони клієнта наскільки банк є стійким та ліквідним та платоспроможним.

Проаналізувавши стратегії партнерства банківських установ з “FinTech” на основі іноземного досвіду можна сказати, що концепції впровадження в Україна можуть бути, зокрема, консервативною (очікувальна позиція та придбання FinTech-компаній), ліберальною (співпраця з FinTech-компаніями, створення власних технологічних фінансових лабораторій), репресивною (неприйняття FinTech-компаній доти, поки вони не займуть значну частку на ринку, а потім застосування жорсткого регулювання та законодавчих обмежень).

Стосовно українських банків переліченні інноваційні технології, ще не дійшли до наших банків, але у найближчому майбутньому при великій інвестиційній підтримці FinTech – стартапи набудуть великої популярності та розвитку. У зв'язку з чим піднімуть обслуговування та фінансовий стан державних банків на новий рівень.

Розглядаючи інформаційні технології у сфері банківських інновацій не можна обділяти увагою й системи безпеки банків, особливо у зв'язку з кібер – загрозами особливо у банківському секторі. Підтвердженням вагомості

даного питання – є проникнення хакерів в українські фінансові установи, у тому числі й порушення роботи та безпеки банківських установ у червні та грудні 2016 року, а також остання кібер атака 27 червня 2017 року.

На основі впровадження екосистем у банківську діяльність запропонована модель маркетингової інновації для банків дозволить: спростити відносини між банком та корпоративними клієнтами, підняти рівень довіри до банку (зі сторони банку знизити ризик неповернення запозичень клієнтами).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Котлер Ф. Основы маркетинга. Профессиональное издание / Ф. Котлер, Г. Армстронг. – М.: Изд-во «Вильямс», 2009. – 1072 с.
2. Макконнелл К. Р. Экономикс. В 2 т. Т.2. Economics: Principles, Problems, and Policies / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 2008. – 544 с.
3. Зверяков М. І. Сучасна економіка як об'єкт економічної теорії [Текст]: монографія / М. І. Зверяков. – Одеса : Пальміра. – 2008. – 173 с.
4. Енциклопедія для банкіра: у 2 т. Том 1 (теоретична та історична частини) / авт. кол.: за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. Смовженко, канд. екон. наук, доц. Г. Стеблій, д-ра філос. наук, проф. З. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2012. – 483 с.
5. Кузнєцова Л. В. Кредитний менеджмент [Текст]: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. В. Кузнєцова. – О. : ОРІДУ НАДУ, 2007. – 332 с.
6. Юрій С. І. Фінанси [Текст]: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
7. Кретов Д. Ю. Ринок банківського корпоративного кредиту в умовах економічної циклічності. Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит/Науковий керівник Кузнєцова Л. В., доктор економічних наук, професор / Одеський Національний Економічний Університет. – Одеса, 2018р., стр. 31-33.
8. Пигу А. Экономическая теория благосостояния [Текст] / А. Пигу : [пер. с англ.]. – М. : Прогресс, 1995. – Т. 1. – 1985. – 512 с.
9. Smith Roy C. The Global Bankers. – New York : Truman Talley Books / Plume, 2005. – 405 p.
10. Ricardo D. The Principles of Polictical Economy and Taxation. – L., 2002p.

11. Андреева Я. С. Циклічність розвитку економіки та банківські кризи [Текст]/ Я. С. Андреева // Науковий вісник ОНЕУ. – 2013. – № 27(206).
12. Stiglitz J. E. Information and Economic Analysis // Current Economic Problems / Ed. By Parkin M., Nobay A. Cambridge, 1995.
13. Зверяков М. І. Нова індустріалізація як модель економічного розвитку України: монографія / М. І. Зверяков, Л. Л. Жданова, О. С. Шараг. – Одеса: Астропринт, 2017. – 296 с.
14. Ілляшенко С. М. Маркетингова товарна політика : підручник / С. М. Ілляшенко. - Суми : ВТД „Університетська книга”, 2005. - 234 с.].Страхарчук А.Я. Інформаційні системи і технології в банках [Текст] : навч. посібн. / А.Я. Страхарчук, В.П. Страхарчук. – К. : Вид-во УБС НБУ, 2007. – 512 с.
15. Мельник Л.Г. Методология развития : монография / Л. Г. Мельник. Сумы : ИТД "Университетская книга", 2005. - 602 с.].Skorupka D. Neural Networks in Risk Management of a Project / D. Skorupka // 2004 AACE International Transaction, (CSC.1.51– CSC.1.57), The Association for the Advancement of Cost Engineering, USA, Washington 2004.
16. Фролова Д.І. Сучасні інформаційні технології у діяльності банків / Фролова Д.І., Побережна Н.М. // Сучасні технології в економіці, менеджменті та обліку - НТУ "ХПІ" , 2013. - №5. - С. 114 - 115. Гетманцев Д.О. Банківське право України [Текст]/ Д.О. Гетманцев, Н.Г. Шукліна. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 344 с.
17. Савченко А. Інформаційна безпека банків: шляхи розв'язання проблеми [Текст] / А. Савченко, І. Івченко // Вісник Національного банку України : журнал. – 2010. – № 5. – С. 3-5.
18. Зверяков М. І. Національна економічна система: проблеми теорії / М. І. Зверяков. – Одеса : Астропринт, 2012. – 320 с.
19. Коваленко В. Методологічні підходи до створення й розвитку конкурентного середовища на ринку банківських послуг України [Текст] / В. Коваленко // Фінанси України. – 2010. – № 10. – С. 84– 88.
18. Малахова О. Основні напрямки розширення операцій банків з

кредитнорозрахункового обслуговування клієнтів в умовах кризових явищ в економіці [Текст] / О. Малахова // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 127.

19. Кузнєцова Л. В. Вплив фінансової глобалізації, інтернаціоналізації та інтеграції на розвиток банківської системи України Кузнєцова [Текст] / Л. В. Кузнєцова. – 2008. – С. 294-299.

20. Банковские системы в реформирующейся экономике. – СПб., ДБ, 2001. – 747 с

21. Снігурська Л. П. Огляд змін у МСФЗ щодо обліку фінансових інструментів та формування фінансової звітності, запланованих на 2010–2011 роки [Текст] / Л. П. Снігурська // Вісник НБУ. – 2011. – № 1. – С. 44–52.

22. Андрєєва Я. С. Процеси глобалізації в банківському секторі України [Текст] / Я. С. Андрєєва // Збірник наукових праць. – 2008. – № 19.

23. Акерлоф Джордж Рынок «лимонов»: неопределенность качества и рыночный механизм [Текст] George A. Akerlof. The Market for «Lemons»: Quality Uncertainty and the Market Mechanism // The Quarterly Journal of Economics, v.84, August 1970, p.488-500. Перевод Е.И.Николаенко

24. Приймак П. В. «Розвиток інформаційних технологій у банківській системі України» [Текст] / П. В. Приймак // Львівський НУ імені Івана Франка. – випуск 22.12 – 2012 року.

25. Коландер Д. и др. Финансовый кризис и провалы современной экономической науки [Текст] // Вопросы экономики, 2010 №6, С. 10 – 25.

26. История экономических учений: (современный этап) [Текст] / Под. Общ. ред. А.Г. Худокормова. – М.: ИНФРА-М, 1998. 733 с

27. Дмитриев Д.В., Перский Ю.К. Управление асимметрией информации на товарном рынке промышленной продукции [Текст]: моногр. – Пермь: Изд-во Перм. гос. техн. ун-та, 2010. 106 с.

28. Эрроу К. Дж. Экономическая теория и гипотеза рациональности [Текст] // Экономическая теория. Под ред. Дж. Итуэлла. – М.: Инфра-М, 2004. С. 246 – 262.

29. Сайт міжнародної економічної статистики «The Global Economy» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.theglobaleconomy.com

30. Офіційний сайт АТ Райффайзен Банк Аваль [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://www.aval.ua>.
31. Климушка Т.А. Підходи до сегментації корпоративних клієнтів банків [Текст] / Т. Климушка // Банківська справа. – 2007. – №2. – С. 37-44.
32. Гончар І.А. Сучасне корпоративне кредитування комерційними банками: статистичний аспект [Текст] / І.А. Гончар // Статистика та суміжні галузі досліджень. – 2013. - №3. С. 66-73.
33. Кретов Д.Ю. Аналіз чинників впливу на циклічність руху кредиту [Текст] / Д.Ю. Кретов // «Економічні науки». – 2016. - №21. – С. 155
34. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
35. Корецька Н. І. Процес концентрації ринку банківських послуг України: оцінка та стратегії позиціонування [Текст] / Н. І. Корецька // Економічний форум. – 2014. – Вип. 1.
36. Остролуцький М. Концентрація банківського сектора: оцінювання та аналіз [Текст] / М. Остролуцький, Т. Мельник. // Вісник НБУ. – 2012. – №5 – С.35–39.
37. Павловська К. В. Аналіз динаміки показників концентрації на банківському ринку України як чинника інтенсивності конкурентної боротьби [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org.ua>.
38. Прозоров Ю. Концентрація банківської системи України: подальші перспективи [Текст] / Ю. Прозоров // Вісник Національного банку України. – 2003. – № 1. – С. 54 – 56.
39. Пшик Б. І. Регіональні аспекти концентрації банківського капіталу [Текст] / Б. І. Пшик // Капіталізація: проблеми розвитку та кількісного виміру / Відп. ред. М. А. Козоріз. – Львів : Львівський інститут банківської справи університету банківської справи НБУ, 2007. – С. 70-82.
40. Кретов Д. Ю. Аналіз чинників впливу на циклічність руху кредиту [Текст] / Д. Ю. Кретов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2016. – № 21. – Ч. 2. – С. 155–160.

41. Мандель, И. Д. Кластерный анализ [Текст] / И. Д. Мандель. – М. : Финансы и статистика, 1988. – 176 с.
42. Орлов, А. И. Нечисловая статистика [Текст] / А. И. Орлов. – М. : МЗ–Пресс, 2004. – 513 с.
43. Вовк, В. Я. Стратегічне управління банками [Текст] : монографія / В. Я. Вовк. – Харків : НТМТ, 2011. – 336 с.
44. Romesburg, C. Cluster Analysis for Researchers [Text] / C. Romesburg. – Morrisville , North Carolina : Lulu.com, 2004. – 344 p.
45. Офіційний сайт Асоціації банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aub.org.ua/>.
46. Idea Cloud [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stevieawards.com/iba/idea-cloud>
47. Poland's Idea Bank launches SME business platform on cloud [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.finextra.com/news/announcement.aspx?pressreleaseid=58825>
48. The BAI Global Innovation Awards [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bai.org/globalinnovations/awards/categories>
49. Финтех-инвестиции сократились во всем мире, кроме Китая [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://futurebanking.ru/post/3263>
50. CO-OP CAPITAL [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nusendafoundation.org/programs/co-op-capital>
51. Ли Ч. Ф. Финансы корпораций: теория, методы и практика: Пер. с англ. / Ч. Ф. Ли., Дж. И. Финнерти. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 686 с., с.459;
52. Танчак Ярина Андріївна, к. е. н., викладач кафедри фінансів, Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», Фінансовий інжиніринг банку як іновація на ринку фінансових інвестицій. – 2015р.
53. Кравчук І. С. Діяльність банків у сфері мезонінного фінансування. [Текст] / Кравчук І. С.// Фінанси та Банківська справа// Проблеми економіки № 2, 2014.

54. Коваль З.О. Оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством в екосистемі інновацій // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2011. – № 714. – С. 348-357.